

ZNMK

Jrg 20 nr 3, najaar 2013

ZAANSE NATUUR & MILIEU KRANT

Roeren in de
Zaanse grond

Visie Noordzee-
kanaalgebied

Nacht van de Nacht

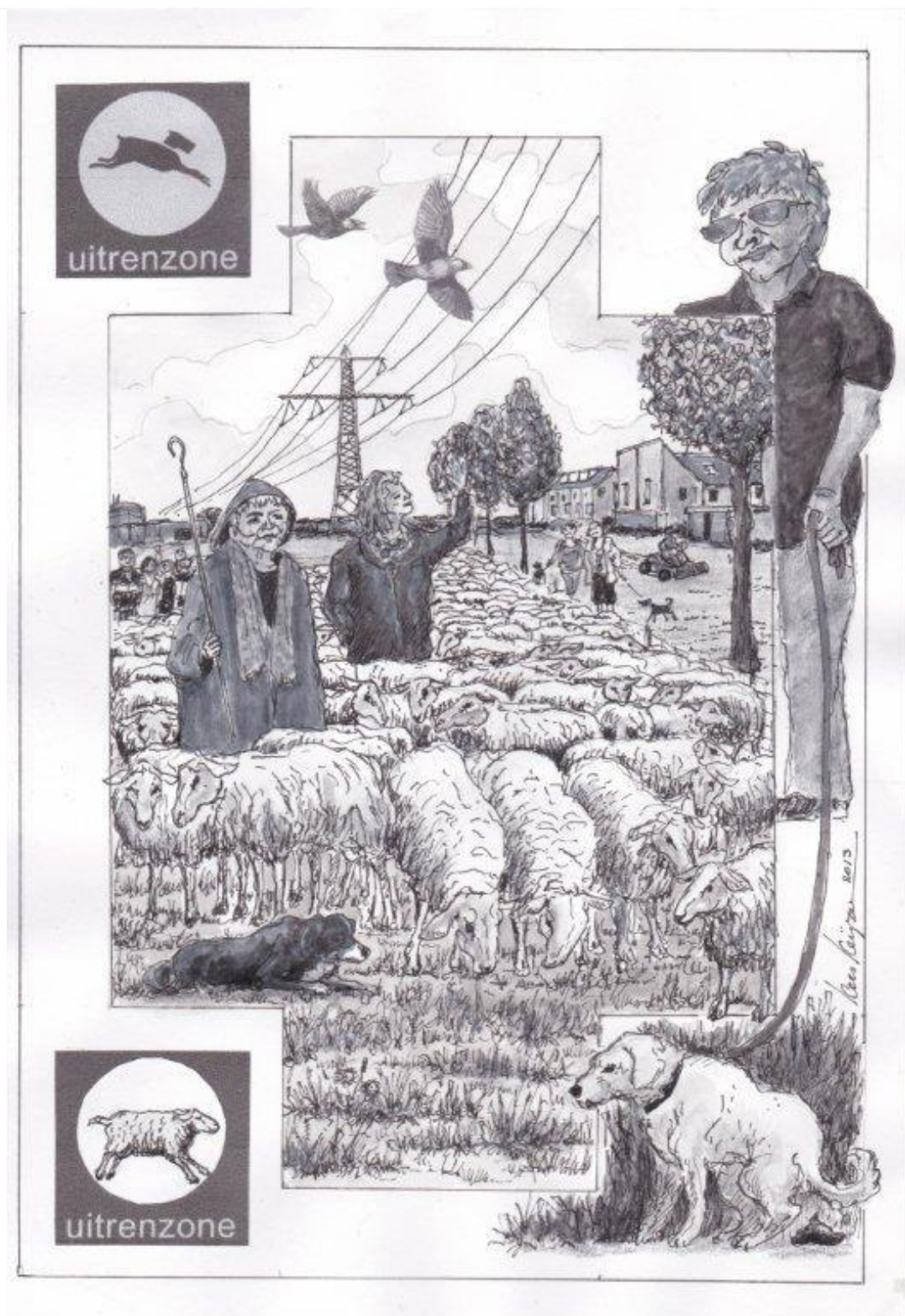
Poepende
grasmaaiers

2^e totempaal ZEK

Bezwaar 4-uurs-
maatregel fiets

Wespenorchis

Ceders

Uitgave van de Zaanse Natuur en Milieu Organisaties

COLOFON

De Zaanse Natuur- en Milieukrant is een uitgave van het Zaans Natuur- en Milieu Overleg (ZNMO). De krant verschijnt vier maal per jaar. De inhoud van de artikelen geeft niet noodzakelijkerwijs de visie van de redactie weer.

In Zaanstad bestaan diverse organisaties die zich (ook) inzetten voor natuur en milieu. Het ZNMO zorgt er voor dat deze afzonderlijke organisaties van elkaars activiteiten op de hoogte blijven, door periodiek overleg en door de uitgave van deze Zaanse Natuur- en Milieukrant. Ook treedt het ZNMO in voorkomende gevallen naar buiten met een gezamenlijk standpunt over een bepaalde kwestie.

Lidorganisaties ZNMO

- Kontakt Milieubeheer Zaanstreek 6353580 kmz@dds.nl
- Fietzersbond afd. Zaanstreek 6176250
- Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (Zaanstreek) 6140747
- Milieudefensie Zaanstreek 06-48363237
- Natuur- en Milieu Educatie 6312020
- OBW Ongeschonden Behoud Westzijderveld, 6167192
- Open Polders Assendelft 6700267
- Staatsbosbeheer (Zaanstreek) 6212522
- Vogelbeschermingswacht "Zaanstreek" www.vogelwachtzaanstreek.nl
- Zaans Natuur en Milieu Centrum 6312020 info@znmc.nl
- Zaanse Energie Koöperatie 06-33800429
- info@zaanse-energie-kooperatie.nl

Redactie: Loek Vlaanderen, Rita Melk, Elsa Loosjes, Gerrit Jan van der Schoor (vormgeving)

Aan dit nummer werkten verder mee: Thecla Graas, Kees Keijzer, Sonja Puhl, Nynke Sminia, Ank Veenis.

Redactieadres/Abonnementenadministratie: ZNMK, Stationsstraat 38, 1506 DH Zaandam.

Telefoon: 6353580 of 6212153

E-mail: kmz@dds.nl

Website: www.kmz1971.nl

Abonnementsprijs € 5,- per jaar.

Abonnement samen met lidmaatschap KMZ €12,50 per jaar.

Bankrekening 2368420

Deadline volgende uitgave: 15 december

Redactioneel

Wat hadden we een mooie zomer met uitzonderlijk mooi weer. De hele hete dagen zijn achter de rug en vooral ook weer overleefd. Menigeen in mijn omgeving vond de warmte te erg. Maar met overdag de gordijnen dicht en de zonnewering op tijd naar beneden en een rustig programma voor de dag was het voor mij best uit te houden, maar niet iedereen heeft de luxe van heel veel vrije tijd. Ook alle vakantiegangers zijn weer terug van weggeweest. Dus kunnen we weer met frisse moed aan het (vrijwilligers)werk. Er liggen weer tal van zaken op ons te wachten. Tijdens de mooie avonden werd er her en der in de omgeving flink gebarbecued. Ikzelf kan de geur van, veelal verbrand, vlees - dus niet goed bbq-en - niet erg waarderen, ik vind dat erg vies. Maar, de gezelligheid van bij elkaar zijn en dingen met een grotere groep mensen doen - vooral eten en lekker kletsen en zelf muziek maken - zijn wel dingen die ik erg waardeer. En ik ben niet de enige, want in 'ons' Koogerpark namen deze zomer meerdere keren mensen gelukkig letterlijk de ruimte om te bbq-en. Klont goed van een afstandje. Erg gezellig. Gelukkig liep het hier niet zo erg uit de hand als in het Amsterdamse Vondelpark - qua achtergelaten rommel, en verbrand gras - dat de latere bezoekers van het park de treurige restanten van deze bezigheden aantreffen. In Amsterdam werd er door de gemeente met een grote groep ambtenaren van de reinigingsdienst opgeruimd hier door toevallige voorbijgangers ('vrijwilligers') die het leed zelf niet konden/wilden aanzien en hun medeparkgebruikers e.e.a. wilden besparen. Ook in het Twiske en bij de Jagersplas hoorden we van deze vormen van 'afvaldalisme'. Waarom is het zo moeilijk voor een hele hoop mensen om de door hen zelf meegebrachte spullen en de restanten daarvan weer mee naar huis te nemen en daar gewoon in de vuilnisbak te werpen?

Ik stel voor in elk park maar weer het aloude bord met de tekst: "Laat niet als dank voor het aangenaam verpozen de eigenaar van het park de schillen en de dozen!", neer te hangen. Afval en viezigheid zijn het thema van deze krant geworden dus vandaar dat u even mijn kleine opmerking/ergernis hierboven las. Maar, een mooi doel voor de komende tijd: om met elkaar naar een schonere omgeving te streven. Want we

produceren al met al ontzettend veel afval, dat kan vast minder.

Dus, werk aan de winkel. Tal van onderwerpen vragen weer onze aandacht waaronder de Nacht van de Nacht, op de zaterdagavond van 26 oktober aanstaande. Blij u weer aan te treffen als lezer en misschien als deelnemer van Nacht van de Nacht. Werk ze, maar vergeet niet te genieten.

Rita Melk

Agenda

KNNV

Werkdagen Kooiakkers Kalverpolder

Elke woensdagochtend en op de zaterdagen 5 oktober, 2 november, 7 december. De werkplek is bij de Leeghwaterweg, 200 meter voor de verkeerslichten Wijdewormer, aanvang 9.30, einde 13.30 uur.

OBW / Vogelwerkgr.Westzaan Werkdagen Westzijderveld

Op zaterdag 19 oktober, zondag 17 november, zaterdag 14 december. Verzamelen bij de molen De Schoolmeester om 9.15, einde 13.30 uur. Info:obwsecretariaat@upcmail.nl

Stichting Kalverpolder

Werkdagen op elke dinsdag van 9 tot 14 uur, werkplek Kalverringdijk 32.

Vogelbeschermingswacht "Zaanstreek"

Werkdagen op de zaterdagen 28 september, 19 oktober, 9 november. Verzamelen om 9:15 uur bij Eetgelegenheid Het Zaanse Hoekje, Watering 1, Zaandam-Peldersveld. **Grote en boeiende najaarslezing** op maandag 4 november door lid en natuurfotograaf Ben van Bokhoven. Er zullen prachtige beelden worden vertoond van het noordelijk deel van Scandinavië. Zowel de vogels, landschappen als het Noorderlicht worden niet vergeten. Succes verzekerd!

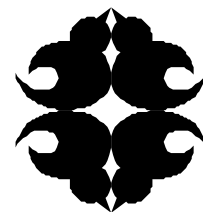
Aanvang: 20.00 uur (zaal open om 19.30 uur) in de Lindenboomzaal, Raadhuisstraat 57 te Koog a/d Zaan.

Voor **milieumeldingen** kunt u (nu nog) bellen naar:

- Gemeente Zaanstad: 14 075,
- Milieuklachtentelefoon Noord-Holland : 0800 - 658 67 34 (gratis, keuze menu 1),
- Informatie- en klachtenbureau Schiphol: 020 - 6015555 of www.crosinfo.nl
- Milieudienst IJmond: 0251-263863

KONTAKT MILIEUBEHEER ZAANSTREEK

KMZ is in 1970 opgericht. De vereniging heeft tot doel het welzijn te bevorderen door te waken voor milieuaantasting en door het milieubeheer in de Zaanstreek te activeren. Dit geldt in de ruimste zin van het woord. KMZ zet zich in voor beperkte uitbreiding van Schiphol, voor verstandige ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied, voor beperking van de automobiliteit en behoud van het restant Zaanse veenweidegebieden. KMZ werkt zo veel mogelijk in samenwerking met verwante organisaties.

Roeren in de Zaanse grond?

In het algemeen moet je in vervuilde grond niet roeren. In Zaanstad zijn door de vroegere industrie veel vervuilde terreinen. Men kan nu de vervuiler in veel gevallen niet meer aansprakelijk stellen. Pas in de vergunningverlening van na de tachtiger jaren staat wat er wel en wat er niet gedaan mag worden om bodemverontreiniging te voorkomen. Op het Klinkenbergterrein in Wormerveer is de grond bijvoorbeeld vervuild met benzeen en zware metalen. Dat komt omdat men schroeven voor schepen maakte en die schoonmaakte met petroleum dat men gewoon weg liet lopen.

Als men woningbouw op de vervuilde terreinen wil hebben kost dat nogal wat. Bekende vervuilde plaatsen zijn de gasfabriekterreinen in Krommenie (gesaneerd), Wormerveer (afgedekt) en Koog aan de Zaan en Zaanstad (nog niet gesaneerd), het terrein Kan Palen,

het Jacob Visterrein en de Hemmes. Nu heeft de gemeente onlangs een nota uitgebracht waarin men o.a. voorstelt om vervuilde grond te hergebruiken op andere, met andere stoffen vervuilde grond. Men zou dan netto tot een

verbetering kunnen komen. Allereerst wordt er op een plek vervuilde grond afgegraven; daar treedt dus verbetering op en ten tweede hoeft men voor een nieuwe plek waar niet op gewoond gaat worden, geen schone grond aan te voeren, want men gebruikt de grond die men heeft afgegraven. Dat lijkt slim maar er zitten wel haken en ogen aan: immers, als men lichte vervuiling met lichte vervuiling combineert, moet er sprake zijn van verschillende soorten vervuiling, anders krijg je netto per vervuilde stof een overschrijding van de normen. Verder moet je goed registreren wat uiteindelijk precies waar ligt. Als dan later het extra vervuilde terrein later toch nog bruikbaar gemaakt moet worden, bijvoorbeeld om er op te wonen, moet je weten wat je afgraft. Er wordt nu, verplicht, opnieuw gekeken wat er ligt. Het zou volgens ons ook goed zijn om een nieuwe combinatie toets in te schakelen – bijvoorbeeld met de aan VU ontwikkelde DNA-test, hoewel wij nog niet weten of die meer zou gaan kosten dan de klassieke methoden waarbij het soort vervuiling wordt vastgelegd. Maar het blijven natuurlijk lapmiddelen. Het afvoeren van alle vervuilde grond is beter, alleen subsidie voor het saneren van vervuilde grond geeft Den Haag niet meer, daar liggen de prioriteiten tegenwoordig anders. Daarbij komt dat roeren in een vervuilde bodem nooit goed is. Opgesloten vervuiling kan bijvoorbeeld vrijkomen en in het oppervlakte- of grondwater

terecht komen. Nu stelt men dat dat niet overal erg is, terreinen voor waterberging of waterwinning en recreatieterreinen zal men niet belasten. Maar feit is wel weer dat we ook nog lang niet weten hoe de grondwaterstromen exact lopen. Iemand vertelde ons eens dat vervuiling die hier verdwijnt, in de diepst gelegen polders van het groene hart weer boven kan komen. Nu moet je niet alle praatjes geloven, maar een kern van waarheid zit er wel in. Hoe lang het duurt voor de vervuiling die door vroegere industrieën in de bodem zitten is afgebroken, varieert en kan oplopen tot zo'n vijftig tot veel meer dan honderd jaar. Stoffen kunnen soms ook opgesloten zitten in de veenpakketten in de Zaanse bodem en daar afbreken.

Onze 'beschaving' laat heel veel sporen achter, het blijft zaak ze op te sporen en in de gaten te houden. We kregen de indruk dat er nu in ieder geval nog wel zorgvuldig met de vervuilde grond wordt omgegaan.

Nieuwe methode om bodemvervuiling te beoordelen

In de Zaanstreek liggen behoorlijk veel vervuilde terreinen, voormalige gasfabrieken, stortplaatsen en bedrijfsterreinen. In veel gevallen is sanering nodig, maar de middelen daarvoor zijn beperkt en het is niet altijd mogelijk om de kosten te verhalen op de veroorzaker. In de praktijk wordt er alleen gesaneerd als de bodem een onmiddellijk risico vormt of als de

vervuiling in het grondwater terechtkomt en zich daardoor verspreidt. Zolang de vervuiling op zijn plek blijft en sterk gebonden is aan de bodem laat men die voorlopig nog even liggen. De vraag is natuurlijk: wanneer vormt een bodemvervuiling een gevaar? Aan de Vrije Universiteit in Amsterdam is een methode ontwikkeld waarbij gekeken wordt naar de biologische

effecten van bodemvervuiling. De onderzoekers doen dat met ongewervelde dieren zoals regenwormen of springstaarten. Als je zo'n dier op een bodem zet die vervuild is, zal het zich teweer stellen; de gevaarlijke stoffen die in het lichaam doordringen moeten afgebroken en verwijderd worden. Bij ons gebeurt dat in de lever; de uitscheiding gaat via de gal of de urine. Ook ongewervelde dieren doen dat. Je kunt dat zien aan de activiteiten van hun genen, het DNA. Sommige worden actief, andere moeten het juist wat langzaam aan doen. De activiteit kun je meten met een microarray: een techniek waarmee je in één keer kijkt naar alle genen in een dier, zo'n 20.000 tegelijkertijd. Het patroon van aan en uit staande genen is kenmerkend voor de vervuiling. Op die manier kun je snel een indruk krijgen van het risico.

Het voordeel van deze nieuwe techniek is dat hij gebaseerd is op een biologisch effect: niet de aanwezigheid op zich van een vervuiling is van belang, maar of de vervuiling sterk genoeg is om een effect te veroorzaken.

Een student van de VU, Simone Vink, maakte een filmpje over de nieuwe methode. Ze deed dat in het kader van

een stage wetenschapscommunicatie: hoe kun je nieuwe ontwikkelingen in het wetenschappelijk onderzoek goed in beeld brengen? In het filmpje is te zien hoe Nico van Straalen, leider van het onderzoeksteam in Amsterdam, kennis maakt met Elsa Loosjes van het Kontakt Milieubeheer Zaanstreek op het

voormalig terrein van de metaalfabriek Klinkenberg in Wormerveer.

Ook wordt uitgelegd hoe de methode werkt, zie <http://vimeo.com/66306259>. Misschien kan de toepassing van nieuwe methodes een impuls geven aan het opruimen van de nog bestaande gevallen van bodemvervuiling in de Zaanstreek?

Een springstaart in vervuilde grond zal in een paar uur de activiteit van zijn genen, het erfelijk materiaal, aanpassen. De vervuiling heeft invloed op het inwendige milieu van het dier. Om dit inwendige milieu in evenwicht te houden moeten sommige genen aangezet worden en andere genen juist

uitgezet worden. Een specifiek eiwit, een receptor wordt geactiveerd door de vervuiling en zal zich aan bepaalde genen binden en deze aan zetten. De genen die uit staan worden niet afgelezen en daardoor niet omgezet in zogenaamd RNA. De genen die aan staan worden wel omgezet in RNA. Door het RNA af te lezen kan het lichaam de stoffen maken die het

lichaam nodig heeft.

De activiteit van genen is dus een manier om af te lezen in hoeverre het organisme zich heeft moeten aanpassen aan de nieuwe omgeving waar hij in zit.

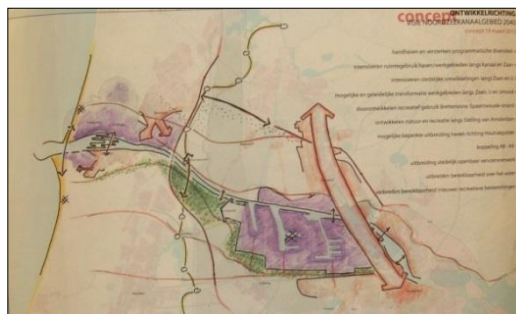
(De foto's en de gegevens zijn van Simone Vink)

Visie Noordzeekanaalgebied (3)

Op dinsdag 19 maart was het derde en laatste werkatelier van de Visie Noordzeekanaalgebied tot 2040 voor maatschappelijke instanties en betrokkenen uit de omgeving. Niet alles kan meer overal, dat was zo ongeveer de leidraad - dat noem je tegenwoordig een 'opgave'. Er is gebrek aan ruimte voor bedrijven werd gezegd. Dat zou je niet zeggen als je langs het nog lege Hoogtij komt, of in vogelvlucht over andere plekken in de regio googelt, maar in de toekomst zal het misschien zo zijn. En er wonen hier veel mensen, en dat zal, als men de planners moet geloven, ook in de nabije toekomst niet minder worden.

Maar men deed de oogkleppen even opzij: al die mensen kun je niet met een vervuild milieu opscheppen, nog afgezien van het feit dat dat niet aangenaam voor ze is, ze worden er ook bepaald niet gezonder van. Het leek of voor het eerst ook door 'havenbaronnen' de problemen echt in kaart werden gebracht, of niet alles wat natuur, gezonde lucht, werelderfgoed en wat

dies meer zei onder het tapijt werd geschoffeld. Ook de kritiek die al jaren geleden werd geuit bij de planning van het Westelijk havengebied, dat men niet zo moest inzetten op opslag en overslag - dat vreet ruimte en levert naar

verhouding veel te weinig werkgelegenheid op - en niet zo op fossiele brandstoffen, was geland. Maar ja, die kritiek was al te horen vanaf eind jaren negentig. Daarom ook zeiden wij in de overleggroep waar KMZ in vertegenwoordigd was: je hebt straks een plan, maar toets dat, eens in de zoveel jaar. Visies veranderen en de techniek stelt zich steeds meer bij. Pas je plan erbij aan. Jan Heijink bracht het

over in de slotzitting. En, O ja, denk aan je wateropgave, ook in dit deel van Noord-Holland: voldoende schoon en zoet water en voldoende waterberging. Alleen de veenweiden, die mogen een beetje brak.

Maar bij de presentatie van de plannen in de gemeenteraden had de schoffel van de havenlobby alweer zijn werk gedaan: nu de Wijkmeer als toekomstig bedrijventerrein was afgevoerd, wees men op de Houtrakpolder. En de verbinding A8-A9: absoluut gewenst (hoezo, doorsnijding van werelderfgoed? Hoezo vastlopend verkeer verderop?).

Veel plannen ontstaan niet als gevolg van een goede analyse maar vanwege een idee aan een restauranttafelje van twee heren die koffiedrinken, hebben we onlangs gelezen. In ieder geval lijkt het ministerie van Infrastructuur en Milieu over die verbinding tussen de twee snelwegen een andere mening te hebben - na, onder andere, uitvoerig verkeersonderzoek.

Vroeger zeiden we wel eens grinnikend: 'is het beleid of is er over nagedacht?'.

Nacht van de Nacht

Kan de nacht nog donker zijn?

Samen genieten van het donker!

Hoe groot is de lichtuitstraling van Zaanstad, en het Westelijk Havengebied van Amsterdam. Dat is goed waar te nemen in het Guisveld.

Kontakt Milieubeheer Zaanstreek organiseert op **26 oktober a.s.** een vaartocht door natuurgebied Guisveld. Verzamelen om 20 uur bij de werkschuur van Staatsbosbeheer, Middel 180 te Westzaan. Eerst zal de heer Rein Beentjes van de Roofvogel werkgroep van de Volgelwacht iets vertellen over uilen in de nacht. Hierna wordt begonnen met de vaartocht die ongeveer een uur zal duren. Na afloop is er koffie of chocolademelk.

De vaartocht is gratis. Wel moet men zich eerst voor 25 oktober a.s. aanmelden via email KMZ@dds.nl of telefonisch op woensdag: 075 6353580.

School-kinder-stadstuinen zonder gif

Na de vakantie zijn de schooltuinen weer gestart. Het is altijd moeilijk te plannen m.b.t. het oogsten van de gewassen. Het zou goed zijn als er in de vakantie niets te oogsten is. Maar de praktijk is anders. Gelukkig hebben we nog de BuitenSchoolse Opvang die in de vakantie twee middagen is geweest om te oogsten en te werken. De oogst werd verdeeld onder de deelnemers. Bij de schooltuin van de Bijenkorf (Assendelft Noord) zijn wat veranderingen. Zo is het tuinwerk en de winkel nu op maandag-middag en komen zes weken lang dezelfde kinderen; twee groepen van resp. zes

en acht deelnemers. Dit noemen we nu ateliers met elke week een ander thema. De kinderen krijgen een schrift voor aantekeningen en "huiswerk" wat ze op school kunnen doen. Bij de kindertuinen ligt dat anders. De kinderen komen met hun ouders ook in de vakantie werken en oogsten omdat ze een eigen stukje tuin hebben. Op 28 september a.s. houden we een oogstfeest. We oogsten groente en bereiden er een maaltijd mee. Vooraf doen we gezamenlijk werk aan de sloten voor de schouw, greppels schonen, kas voorzien van nieuw plastic enz.

Wat de stadstuinen betreft, er zijn al zo'n 15 bakken in gebruik bij de bewoners rond de Fortuinlaan. Ook hebben we met de kinderen uit de buurt aardappelen gepoot, gecombineerd met afrikaantjes. Hiervoor hebben ze een strook grasland teelrijp gemaakt. Inmiddels zijn de aardappelen geroid. Het was een feest, 50 kg aardappelen die grotendeels verdeeld zijn onder de kinderen. Daarna is er boerenkool geplant en een groenbemester (Facelia) ingezaaid. Al dit tuingebeuren gaat zonder bestrijdingsmiddelen en zonder kunstmest.

Bestemmingsplannen..... raad word eens wakker!

De gemeente Zaanstad lanceerde gedurende dit jaar verschillende grote bestemmingsplannen en we hebben op één belangrijk punt grote bedenkingen: de enorme bevoegdheden die aan B&W worden gegeven om af te wijken van de verantwoorde richtafstanden tot bedrijven. Deze richtafstanden zijn de afstanden die men officieel moet aanhouden tussen bedrijven en bewoning, op basis van vier criteria: geluid, geur, stof en gevaar. Zo'n richtafstand houdt in dat je van een bedrijf dat minder overlast geeft een paar honderd meter vandaan moet wonen en van een bedrijf uit de hoogste categorie overlastgevers anderhalve kilometer. Zoals duidelijk zal zijn, is de ene overlast de andere niet. Voor een gevaarlijk bedrijf gelden uiteraard extra maatregelen. Maar als de raad instemt met de bestemmingsplannen - en dat ziet er naar uit - en de bijbehorende overzichtskaarten en de bestemmingsregels vaststelt, dan kunnen B&W feitelijk vanaf nu hun

handtekening zetten onder de vergunning aan ieder overlastgevend bedrijf. Natuurlijk met een beperking, het bedrijf moet afspreken minder overlast te geven dan bij zijn soort hoort (naar 'aard en invloed' moeten ze erop lijken) en natuurlijk is er dan wel een inspraakronde, waarbij men een zienswijze kan geven, maar dat is in principe inspraak die door het 'bevoegd gezag' naar de prullenmand verwezen kan worden. Op deze manier worden de regels versoepeld.

Een vergelijkbare negatieve ontwikkeling is er in het toepassen van de zogenaamde crisis- en herstelwet die door dit kabinet permanent is gemaakt. Hierin staat dat bedrijven die overlast geven binnen een bepaalde termijn (bv. tien jaar) die overlast verminderd moeten hebben. Ze krijgen dus tien jaar de tijd. In die tien jaar kun je dan naast die bedrijven woningen gaan bouwen, maar de overlast blijft. In feite versoepel je ook op deze manier de regels.

Je ziet zo'n versoepeling van de regels ook bij afzonderlijke bepalingen tegen geluidsoverlast, bijvoorbeeld in het gebied van Nauerna en Westzaan Zuid.

In veel gevallen zijn noch bewoners noch bedrijven met zulke ontwikkelingen gelukkig. Verschillende bedrijven komen nu in opstand tegen de voor hen knellende regels, die uitbreiding voor ze onmogelijk maken omdat de bewoning dichterbij dreigt te komen, anderzijds willen ook bewoners liever dat de afstand tot de bedrijven intact blijft. Milieuwetten zijn er ooit niet voor niets gekomen.

Maar we kunnen nu wel beweren dat de bestemmingsplannen en de crisis- en herstelwet mogelijk maken dat de feitelijke milieuregels niet worden nageleefd, maar waarom stemt de raad dan in?

Dat komt waarschijnlijk door de manier waarop het allemaal juridisch wordt

vastgelegd in niet direct toegankelijke taal. Het kan ook komen omdat de bestemmingsplannen per stuk zo'n 300 tot 600 pagina's dik zijn; je moet zoeken. Weliswaar worden de plannen door de griffie samengevat in een zogenaamde 'oplegnotitie', maar dit probleem van het versoepelen van de normen staat niet in die samenvatting.

Dat zware bedrijven zich gaan gedragen als minder zware is heel in het algemeen niet goed mogelijk. Vooral als het gaat om bedrijven van de hoogste categorie (6)(b.v. aardolieraffinaderijen, splijt- en kweekstoffenbedrijven, ruwijzer- en staalfabrieken of enkele malen ook een kerncentrale met koeltorens, genoemd in het bijgevoegde lijstje van mogelijke bedrijven: de Staat van bedrijventerreinen). Het lastigste is nog dat een nieuwe raad van '14 – '18 deze fout niet terug kan

draaien, want de bestemmingsplannen staan voor tien jaar vast. Gaan we – al is het maar voor even – terug naar de

gezondheidssituatie van de negentiende-eeuwse fabriekssteden, als oudste industriestad van Nederland?

De twee juridische regels die in het bijzonder een probleem zijn staan hieronder:

1. een algemene wijzigingsregel:

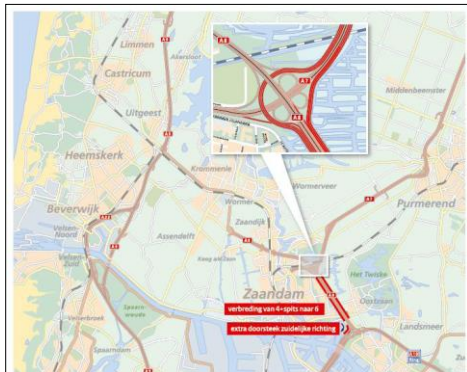
B&W zijn bevoegd "het bestemmingsplan te wijzigen, in die zin dat: a. aan de Staat van Bedrijfsactiviteiten - Bedrijventerrein bedrijven en/of bedrijfstvormen worden toegevoegd; b. in de Staat van Bedrijfsactiviteiten - Bedrijventerrein opgenomen bedrijven en bedrijfsoorten worden ingedeeld bij een andere categorie".

2. een wijzigingsbevoegdheid om af te wijken van de maximum categorie:

B&W zijn bevoegd "om bedrijven toe te laten uit één of meer categorieën hoger dan de in lid [...] genoemde categorieën, voorzover die bedrijven naar aard en invloed op de omgeving (soms hierbij: gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm) geacht kunnen worden te behoren tot de volgens lid [...] toegelaten categorieën van de Staat van Bedrijfsactiviteiten - Bedrijventerrein; b. het bepaalde in lid [...] om bedrijven toe te laten die niet in de Staat van Bedrijfsactiviteiten - Bedrijventerrein zijn genoemd, voorzover die bedrijven naar aard en invloed op de omgeving geacht kunnen worden te behoren tot de volgens lid [...] toegelaten categorieën.

Afweging kosten en baten A8-A9

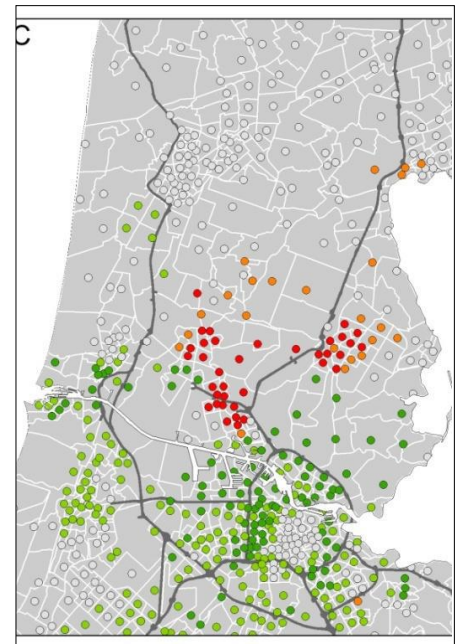
Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is verder gegaan in het onderzoek naar nut en noodzaak van de verbinding tussen de A8 en de A9. Inmiddels zijn de belangrijkste knelpunten in beeld. Het zijn de direct in het noorden van Amsterdam gelegen

trajecten (uiteraard na de gereedkoming van de tweede Coen). Wil men deze knelpunten oplossen dan zal men de weg moeten verbreden en het klaverblad bij Zaandam moeten aanpassen voor doorstroming vanuit de A7:

Dit noemt men de basisvariant. In alle berekeningen speelt die mee. De geraamde kosten zijn 170 miljoen, en wil men ook nog de A7 zelf aanpassen, dan wordt het totaal van de kosten 410 miljoen. Wil men in plaats daarvan de A8 doortrekken naar de A9 dan wordt het totaal 560 miljoen of 430 miljoen, afhankelijk van het traject. Maatregelen op de A9 kan men ook nog nemen, dat staat los en kost totaal 350 miljoen.

Van de doortrekking A8-A9 wordt in de conclusie van dit MIRT-studie-onderdeel gesteld dat die de hinder in Krommenie oplost maar dat er effect is op de fysieke leefomgeving (Stelling van Amsterdam en Natura 2000-gebieden) en dat bovendien nog een aanzienlijk aantal moeilijk bereikbare plaatsen blijft bestaan, zie het rechter kaartje. Het indertijd (n.a.v. onze brief naar de Unesco) opgemaakte Unescorapport over de effecten van de vier varianten van toen van de

verbinding was bekend. Eindconclusie volgt op 13 november a.s. Het lijkt ons duidelijk wat die conclusie zal kunnen zijn. We wachten af wat de provincie gaat doen.

Bomenstichting zoekt donateurs

De Bomenstichting bevordert de zorg en aandacht voor bomen in de stad en op het platteland. De Bomenstichting streeft ernaar bomen de ruimte te geven en te behoeden voor ondoordachte acties. Bomen zijn geen wegwerpproducten, maar geven zuurstof, schoonheid en schaduw. Bomen staan voor duurzaamheid. Veel mensen voelen zich betrokken bij bomen, bomen kennen een andere tijdsdimensie dan wij. Ze betekenen voor veel mensen ook emotie en geborgenheid. U kunt bij de Bomenstichting terecht met vragen over dreigende (onnodige) kap, ziekte van bomen, onderhoud van monumentale bomen, geschillen over bomen, enz.

Sinds 2012 is de Bomenstichting een vrijwilligersorganisatie en financiert zij haar werkzaamheden voornamelijk uit de bijdragen van haar donateurs, legaten en giften. U kunt het werk van de Bomenstichting steunen door donateur te worden of een gift te doen. In de bijgaande folder vind u meer informatie.

ZAANSE ENERGIE KOÖPERATIE

De coöperatieve vereniging Zaanse Energie Koöperatie u.a. heeft tot doel het bevorderen van het gebruik van windenergie en andere vormen van duurzame energie en het op milieuvriendelijke wijze produceren van energie.

De Koöperatie heeft als eerste project het beheren van een windturbine, waardoor de leden bijdragen aan de productie van schone duurzame stroom door gebruik van windenergie.

Sinds Juni 2012 kunt u ook kiezen voor echte groene Zaanse Energie (www.zaanse-energie.nl)

Tweede totempaal van de ZEK opgericht

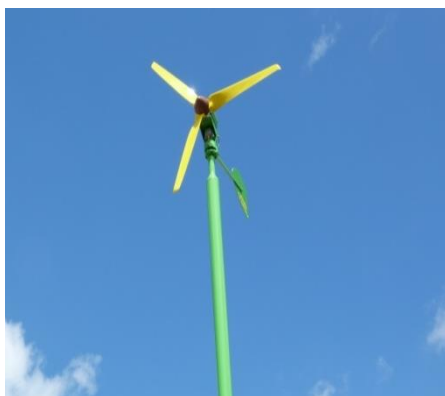
Na vele jaren voorbereiding is het dan eindelijk gelukt. Een tweede windmolen is aan het arsenaal van de jubilerende Zaanse Energie Koöperatie toegevoegd.

De molen, een Heydewind 2,5 kW is geplaatst op het terrein van het REM-eiland voor de ingang van het cultureel centrum De Groote Weiver in Wormerveer. Zaterdag 15 juni j.l. verrichtte wethouder Robert Linnekamp van de gemeente Zaanstad de openingshandeling. Hij benadrukte dat initiatieven als deze helpen om Zaanstad in 2020 energieneutraal te maken. Hij hoopt dat er meer van dit soort initiatieven worden ontplooid.

De molen heeft de naam 'Windhaan' gekregen om een drietal redenen, de haan/kip is het symbool van De Groote Weiver, de haan helpt ons wakker te

schudden om meer voor duurzaamheid te gaan en de Windhaan is een dier als het Windpaard en het komende Windveulen.

De molen, met 1,5 m lange wieken en een ashoogte van 13,5 m, zal stroom opwekken voor het cultureel centrum,

een plek die - naast culturele activiteiten - steeds meer een trefpunt wordt voor mensen die een verduurzaming van de maatschappij voor ogen hebben. ZEK ziet deze 'totempaal' als een symbool ter bewustwording van schone energie. Een groep vrijwillige molenaars kan uitleg gaan geven aan groepen en geïnteresseerden.

De molen, vormgegeven als een zonnebloem, zal bijdragen aan educatie en bewustwording op het gebied van energie. Er wordt gewerkt aan een display waarop te zien is wat er aan energie wordt opgewekt.

Heeft u ook ideeën of initiatieven voor duurzame energie opwekking of besparing?
Laat het ons weten!

Poepende grasmaaiers

Op verschillende plekken in Nederland worden schaapskuddes ingezet voor het maaien van het gras. Begrazing heeft namelijk een aantal voordelen boven maaien met maaimachines, zoals minder CO2 uitstoot en luchtvervuiling, natuur in de stad met recreatieve en educatieve waarde, verhoging van diversiteit (variatie in soorten-samenstelling van vegetatie en fauna) en levert een kostenbesparing ten opzichte van gazonmaaien. Sinds begin 2011 proberen wij daarom deze vorm van duurzaam ecologisch groenbeheer, die naadloos aansluit bij de ambitieuze doelstelling van de gemeente om in 2020 klimaatneutraal te zijn, ook binnen de gemeente Zaanstad van de grond te krijgen. In september vorig jaar heeft bij wijze van proef een week lang een kudde van 250 Heideschappen langs het Westerwindpad gegraasd. Natuurlijk kwamen er ook enkele minder positieve reacties maar de meeste

omwonenden en gebruikers van het pad waren erg enthousiast over de schapen. Vandaar dat de proef dit jaar is voortgezet, van april tot oktober neemt de schaapskudde het werk van de maaimachines over langs het Westerwindpad.

De begrazing verloopt naar wens en zal aan het einde van dit proefjaar worden geëvalueerd. Er zal bekeken moeten worden of het resultaat voldoende aansluit bij de verschillende wensen en opgaven van gemeente, omwonenden en gebruikers. Er zijn namelijk wel een aantal klachten binnen gekomen over de schaapskudde, onder andere over de schapenpoep die hier en daar in de berm en (een beetje) op het pad ligt. Tja, dat heb je met poepende grasmaaiers..... Mechanische grasmaaiers poepen niet maar die laten ook afval achter en die stoten uitlaatgassen uit. En nu, nadat de schapen zo'n vier maanden de berm hebben onderhouden vinden sommigen

het beeld wel 'rommeliger' geworden. Het kan dus zijn dat volgend jaar het graasplan moet worden aangepast. Sommige veldjes weer maaien en misschien op andere plekken de graasdruk verhogen (langer op een plek of met meer schapen) om tot een beter resultaat te komen. Maar het is goed om ook te beseffen dat de gemeente behoorlijk zal moeten bezuinigen op groenbeheer. Het beeld zal op sommige locaties dus sowieso gaan veranderen. Is het niet een prachtige oplossing om dan in plaats van klepelers met zware machines waarmee de bodem kapot wordt gereden en de kwaliteit van het groen alleen maar verder achteruit zal gaan, met deze levende grasmaaiers op een duurzame en natuurvriendelijke manier ook nog de diversiteit te bevorderen? Als je het mij vraagt komen de bezuinigen op dit vlak goed van pas en is het antwoord duidelijk, nog meer schaapskuddes naar Zaanstad!

Repair Café

Weggoien? Mooi niet!

Wat doe je met

een cd-speler die niet meer open wil?

een broodrooster die het niet meer doet?

een trui waar motten-gaatjes in zitten?

Repair Café is

samen kapotte spullen repareren, deskundig advies, ontmoeten en inspiratie opdoen

Kosten?
Een vrijwillige bijdrage

**DOET U
MEE??**

Wij zoeken reparatiedeskundigen

Bent u handig??

Doe mee in het Repair Café!!

Het Repair Café is een buurtinitiatief dat repareren promoot als alternatief voor weggoien. Buurtbewoners kunnen hier met kapotte spullen naartoe komen om die ter plaatse samen met de aanwezige reparateurs weer in orde te maken.

De initiatiefnemers NME-Zaanstreek en Stg. Welsaen organiseren maandelijks op de derde vrijdag van 14-16 's middag een gezellige bijeenkomst op het terrein van Kinderboerderij Darwinpark, De Weer 31 in Zaandam. Wilt u als handige vrijwilliger meehelpen bij het organiseren van repareerbijeenkomsten en vindt u het leuk om uw kennis en vaardigheden te delen met buurtgenoten? Meldt u dan aan via info@znm.nl. Ook bent u natuurlijk van harte welkom om een kijkje te komen nemen en een kapot object te laten repareren onder het genot van een kopje koffie!

kleding • meubels • elektrische apparaten • speelgoed • fietsen • etcetera

www.repaircafe.nl

Fietzersbond Zaanstreek

De Verneemspaak

De Fietzersbond komt op voor de belangen van fietsers en zet zich in voor meer en betere fietsvoorzieningen.
Secretariaat: Sonja Puhl, tel. 06-29 10 88 92

Standpunt Fietzersbond over rondweg Westerkoog

De rondweg Westerkoog is een gebiedsontsluitingsweg waar 50 km/uur gereden mag worden. Maar hij voldoet niet aan de essentiële herkenbaarheidskenmerken, waar Veilig Verkeer Nederland in zijn rapport naar verwijst.

Volgens ASVV 2012 (Aanbevelingen Stedelijke Verkeersvoorzieningen) zijn fietsstroken langs zo'n weg tweederangsmaatregelen. Als hier toch mee gewerkt wordt, zijn er stroken nodig van 2,0 m breedte en daarnaast moeten de rijstroken voor het gemotoriseerde verkeer elk minstens 2,90 m breed zijn. Anders komen de

auto's toch weer deels op de fietsstrook terecht.

De totaal benodigde breedte is dus 9,80 m terwijl de gemiddelde breedte van de weg 7,10 m breed is. Dit lukt dus niet.

Om de weg te laten voldoen aan 'duurzaam veilig' moet deze

- hetzij worden verbreed om bij 50 km-regiem snel en langzaam verkeer te scheiden,

- hetzij eenrichtingsverkeer worden voor auto en bus; dan worden fietspaden/stroken van 2 m aan beide zijden van de weg mogelijk,
- hetzij omgezet worden in een erftoegangsweg met 30 km-regiem.

Het advies van de Fietzersbond is om de Westerkoogweg in te richten als eenrichtingsweg voor auto's, bussen en

vrachtwagens, met fietspaden/stroken van 2 m aan beide zijden van de weg. Bij omzetting in een weg voor eenrichtingsverkeer komt de bereikbaarheid van de wijk per bus en auto niet in gevaar vanwege de geringe omrijafstanden.

Tunnel onder provinciale weg bij Wormerveer

In de Kerkstraat in Wormerveer wordt door de provincie een tunnel aangelegd voor fietsers. Zij hoeven dan niet meer de Provincialeweg N246 naar West Graftdijk over te steken. De zwarte streep op de kaart geeft ongeveer de plek van de tunnel aan.

Voor fietsers vanuit Krommenie naar Wormerveer is dit een goede oplossing. Zij moeten als ze de tunnel uitkomen nog wel de zijweg kruisen naar de Krommenieërweg, op het kaartje heet dat zijstukje nog Kerkstraat. Voor fietsers uit Wormerveer is het lastiger, zij moeten eerst de Kerkstraat oversteken om aan de tunnelkant te

komen; als ze de tunnel door zijn, moeten ze opnieuw oversteken om aan de rechterkant van de weg verder te gaan. Dit kan leiden tot gevaarlijke situaties.

Al 30 oktober 2011 heeft de Fietzersbond Zaanstreek aan

wethouder Straat gevraagd om maatregelen te nemen die de verkeersveiligheid waarborgen. Voor de fietsers uit Krommenie is, als zij de tunnel uitkomen, voorrang nodig op de auto's die vanuit de Krommenieërweg komen. En voor de fietsers uit Wormerveer is het nodig dat er verkeerslichtbegeleiding komt om de Kerkstraat aan beide zijden van de tunnel veilig over te steken. Daarbij moeten de wachttijden voor de fietsers redelijk zijn om te voorkomen dat zij het rode licht negeren. En ook voor deze fietsers is de voorrang op auto's vanuit de Krommenieërweg essentieel.

Strooipaaltjes, een gemiste kans

's Winters wordt een aantal paaltjes weggehaald om strooiwagens de gelegenheid te geven de fietspaden berijdbaar te houden; kort gezegd strooipaaltjes.

Jaarlijks vinden veel ongelukken met letsel plaats doordat fietsers, vooral als ze in een groepje rijden, een paaltje te laat opmerken. Zaanstad wil dit jaar met een project starten om na te gaan welke paaltjes moeten blijven staan en welke niet.

Het landelijke Fietsberaad heeft de gemeenten geadviseerd om de strooipaaltjes dit jaar niet terug te plaatsen en de Fietzersbond Zaanstreek steunt dit advies van harte, maar de gemeente Zaanstad heeft

besloten ze toch terug te plaatsen, zonder overleg met ons.

Het was een mooie kans om van een flink aantal paaltjes na te gaan of ze overbodig zijn, of dat ze alleen maar een sta in de weg zijn. Nuttige strooipaaltjes konden terug gezet worden als er klachten van burgers zouden komen. Bijvoorbeeld omdat auto's gebruik van fietspaden maken. Voor Zaanstad was dit een mooie gratis mogelijkheid om een begin te maken met het paaltjesbeleid. Een gratis manier om feedback van burgers te krijgen over noodzakelijke paaltjes en dus te weten komen welke paaltjes alleen maar in de weg staan

Bezwaar tegen vieruursmaatregel

Dinsdag 14 mei was de hoorzitting over ons bezwaar tegen de manier waarop de gemeente het vieruursparkeren op

het Rustenburg juridisch geregeld heeft. Dit zit juridisch slecht in elkaar.

De hoorcommissie vond ons bezwaar gegrond.

Juridisch kan het vieruursparkeren niet op deze manier geregeld worden. Maar daarnaast vinden wij dat eerst gezorgd moet worden dat de forenzenstalling op het Noordschebos makkelijk bereikbaar is. Dus fietsend over de Hermitage buiten de winkeltijden.

En het pad van station naar Noordschebos moet sociaal veiliger. Het is in het donker eng, met een rare hoek waarvan je niet weet wie er achter staat. Als er een situatie is met goede fietsparkeerplekken die makkelijk en veilig toegankelijk zijn, dan is er voor

forenzen geen reden meer hun fiets op het Rustenburg neer te zetten. Als dan blijkt dat ze dat toch blijven doen, is de Zaanse Fietsersbond niet tegen een vieruursmaatregel; maar alleen als sluitstuk van een goed parkeerbeleid

VERENIGING

De KNNV is een vereniging voor veldbiologie die natuurstudie, natuurbeleving en natuurbescherming wil bevorderen. Kernwoorden als duurzaamheid en biologische diversiteit staan hoog in het KNNV-vaandel. De KNNV biedt natuur- en milieueducatie d.m.v. lezingen, excursies, cursussen, kampen en reizen. De KNNV heeft veel actieve werkgroepen en een eigen uitgeverij.

Brede wespenorchis

In de Stationsstraat in Koog aan de Zaan groeien een flink aantal brede wespenorchissen. In de rozenperken aan de noordzijde en in de boomspiegels van de berkenbomen aan de oostzijde. Het is zeer wonderlijk dat ze hier staan. Juist omdat deze plantsoenen en boomspiegels door onze gemeente vrij worden gehouden van onkruid door middel van het spuiten met Kerb, een gevaarlijk onkruidbestrijdingsmiddel. Het middel is verwant aan Round-up, moet met bescherming gespoten worden en mag niet in het oppervlaktewater terecht komen. Je zou zeggen, waar gaat het om?

Bij de boomspiegels is dan ook geen onkruid te vinden, maar de brede wespenorchissen komen overal uit de grond op plekken waar je ze niet verwacht. Het zijn planten die een voorkeur hebben voor voedselarme grond en voornamelijk voorkomen in bossen en duinvalleien, meestal op

beschaduwde plaatsen. 2013 is overigens een zeer goed jaar voor orchideeën. Bij de omgelegde Guisweg tussen Westerkoog en Westzaan zijn in het talud al vele rietorchissen en

bijenorchissen te vinden. Ook mooi, natuurlijk, maar de planten en bloemen in de Stationsstraat zijn wel heel bijzonder (zie foto's)

Nieuws van de Poelboerderij

De Poelboerderij in het Wormer- en Jisperveld viert dit jaar haar 25-jarig jubileum.

Natuurmonumenten wil zich losmaken van de samenwerking met de Poelboerderij. Veel vrijwilligers zijn daar niet gelukkig mee. Maar vanaf 2014 zal de Poelboerdrij hoe dan ook doorgaan met haar activiteiten: vaarexcursies, natuureducatie voor scholen en vrijwillig landschapsbeheer op veenmosrietlandjes.

BIJZONDERE BOMEN IN DE ZAANSTREEK

In deze rubriek willen we aandacht schenken aan bijzondere bomen die in onze omgeving te vinden zijn. Wij weten er een aantal maar lang niet allemaal, wij zouden het op prijsstellen als U ons wilt helpen om deze bomen bij ons te melden. Het gaat ons om bomen die oud zijn en bomen die een bijzondere betekenis hebben b.v. een herdenkingsboom of een jubileumboom die gepland is op openbaar grond of voortuin of een bijzondere soort boom. Stuur de informatie naar KMZ of bel naar Loek Vlaanderen 6288490. In de volgende uitgaven van deze krant zullen wij aan boomsoorten aandacht besteden.

Diverse Ceders (Cedrus spec)

De **Libanon Cedar** (*Cedrus Libani*) is in Nederland zo zeldzaam dat je hem moet zoeken. In de Zaanstreek weet ik er geen te staan. Een ceder vraagt enige ruimte, hij kan wel 30 m hoog en 30 m breed worden. In diverse godsdiensten wordt de ceder als heilige boom beschouwd. Deze soort behoort bijvoorbeeld tot de meest genoemde bomen in de Bijbel (+ 70 maal). In de oudheid waren er grote bossen met Ceders in Syrië en Klein-Azië. Het Libanongebergte was een belangrijke houtbron voor de omliggende landen. De kap van hout voor de bouw (denk aan de tempel van Salomo), voor meubels en schepen en voor de winning van olie uit het hout is de reden dat de Libanon Cedar in zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied bijna is uitgestorven. Vruchtbare berghellingen zijn nu veranderd in woestijnen. Alleen de ceder uit de vlag van Libanon herinnert nog aan deze bossen. De naalden van de Libanon Cedar staan in kransen tot 2,5 cm. De **Atlas Cedar** (*Cedrus Atlantica*) komt uit het Atlasgebergte in Algerije en Marokko. In 1839 is deze soort ingevoerd in Frankrijk en van daaruit naar Nederland gekomen. De ceders in de Zaanstreek zijn blauwe Atlas Ceders.

De naalden staan in kransen 1,5 tot 3,5 cm. De boom is duidelijk piramidevormig. In de Zaanstreek is de Atlas Cedar veelal door liefhebbers geplant, maar omdat de boom een grote omtrek krijgt en erg hoog wordt, wordt vaak de top er uitgehaald, waardoor de ceder nog

breder wordt en dan als nog gekapt wordt.

De **Himalaya Cedar** (*Cedrus Deodara*) heeft de langste naalden, in kransen van 3 tot 5,5 cm.

Cederhout is een hoogwaardige houtsoort. Het hout laat zich uitstekend bewerken en heeft grote mechanische kwaliteiten, een goede duurzaamheid en karakteristieke geur. Het wordt gebruikt voor binnen- en buitenschrijnwerk en in de scheepsbouw vanwege het feit dat het niet onderhevig is aan houtrot en niet wordt aangetast door insecten en wormen.

Bloeiwijzen

De bloeiwijze is in de herfst september – oktober. Helaas bloeien vooral de hogere takken, waardoor het bloeien niet goed te zien is. Wat wij van beneden kunnen zien, zijn de manlijke gele kaarsjes die op de takken staan; deze zijn 3-7 cm groot. Begin november is de grond onder de ceders bezaaid met 'gevalen mannen'. De vrouwelijke bloeiwijze is net als de manlijke op de hoger gelegen takken; het zijn kleine, ongeveer 1 cm lange, geschubde knopjes. Na de bevruchting groeien ze uit tot kegels. De kegels zijn eirond en vrij glad. Het duurt twee jaar voordat een kegel rijp is en uit elkaar valt.

Cedergrondbekerzwam (*Geopora sumneriana*)

De Cedergrondbekerzwam is een zeldzame en grote bekerzwam die altijd in de directe nabijheid van cederbomen voorkomt. In maart en april is de zwam in parken, op buitenplaatsen en oude begraafplaatsen te vinden, met name bij oude bomen. Bij het invoeren van exotische planten en bomen laten de paddenstoelen die bij deze gewassen horen, vaak niet lang op zich wachten. Dus wordt de Cedergrondbekerzwam alleen

gevonden bij cederbomen. Ze is echter niet kieskeurig wat de cedersoorten betreft, en wordt gevonden onder de Libanonceder, maar ook onder de uit Marokko en Algerije afkomstige Atlasceder.

In de Zaanstreek is de zwam nog niet door ons waargenomen. Graag horen we het als de ceder grondbekerzwam is te vinden. Bel of mail naar KMZ 6353580 of kmz@dds.nl